

CADRU STRATEGIC DE PLANIFICARE

Cadrul strategic de planificare face legătura între prioritățile locale de dezvoltare, stabilite în Planul strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Hîncești pentru perioada 2012-2016 și prioritățile stabilite în documentele de politici la nivel european, național și regional.

Prioritățile de dezvoltare a orașului Hîncești au fost formulate ca răspuns strategic al autorităților publice locale la problemele economice actuale ale orașului și în vederea creării oportunităților de dezvoltare pe care orașul Hîncești și le dorește.

Cadrul strategic vizează armonizarea tuturor acestor priorități într-o strategie coerentă, care să fie adecvată pentru localitate, dar care să se și conformeze strategiilor naționale și regionale, inclusiv Strategiei de Dezvoltare Regională Centru, și să aibă ca efect dezvoltarea economică a orașului, creșterea numărului de locuri de muncă, prosperarea localității în favoarea locuitorilor ei.

Planul strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Hîncești pentru perioada 2012-2016 stabilește drept prioritate următoarele scopuri strategice pentru anii 2012 -2016:

Scopul nr.	Formularea:
I	Dezvoltarea infrastructurii și repararea obiectelor de menire socială
II	Modernizarea și îmbunătățirea mecanismelor privind sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii din localitate.
III	Promovarea imaginii pozitive a orașului Hîncești la nivel regional și național prin utilizarea tehnologiilor informaționale moderne.
IV	Susținerea dezvoltării culturii și sportului.
V	Îmbunătățirea situației ecologice în comunitate
VI	Incluziunea socială a păturilor social - vulnerabile
VII	Crearea condițiilor privind dezvoltarea turismului urban în comunitate.
VIII	Informarea populației
IX	Creșterea eficienței energetice la consumatorii publici

Scopul I, dezvoltarea infrastructurii și repararea obiectelor de menire socială, presupune reabilitarea infrastructurii rutiere în oraș, reparația, reabilitarea/modernizarea și extinderea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, reparația obiectelor de menire socială culturală, iluminarea stradală. Această prioritate se regăsește în strategiile naționale și regionale, inclusiv sectoriale:

1. **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”**(sporirea investițiilor în drumurile publice,sporirea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie);
2. **Strategia Națională de Dezvoltare Regională** (domenii prioritare: apă și canalizare,infrastructura drumurilor; eficiență energetică);
3. **Strategia de Transport și Logistică pe anii 2013-2022**(asigurarea reparației și întreținerii corespunzătoare a drumurilor locale și asigurarea pe parcursul întregului an a accesului la rețeaua de drumuri naționale pe drumurile locale/rurale din toate localitățile țării);

4. **Strategia de Alimentare cu Apă și Sanitație 2014 – 2028** (extinderea sistemelor centralizate de alimentare cu apă și sanitație și creșterea gradului de acces al populației la aceste servicii);
5. **Strategia de Dezvoltare Regională Centru** (prioritatea 1, reabilitarea infrastructurii fizice: drumuri regionale și locale, apă și canalizare, eficiența energetică în clădirile publice) și Programele regionale sectoriale în domeniile AAC, DRL și EE;

Scopul II, modernizarea și îmbunătățirea mecanismelor privind sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii din localitate, presupune suport în dezvoltarea antreprenoriatului local și atragerea investițiilor. Această prioritate se regăsește în strategiile naționale și regionale, inclusiv sectoriale:

1. **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”**(ameliorarea climatului de afaceri);
2. **Strategia Națională de Dezvoltare Regională** (domenii prioritare: businessul mic și mijlociu);
3. **Strategia de Dezvoltare a Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii pentru anii 2012-2020**(facilitarea dezvoltării IMM-urilor în regiuni, sporirea competitivității IMM-urilor, promovarea competențelor și culturii antreprenoriale, dezvoltarea parteneriatelor în afaceri);
4. **Strategia de Dezvoltare Regională Centru 2010-2016** (susținerea dezvoltării sectorului privat, suport pentru infrastructura de afaceri și servicii).

Scopul V, îmbunătățirea situației ecologice în comunitate, presupune asigurarea unui management eficient de gestionare a deșeurilor solide în oraș precum și amenajarea și întreținerea spațiilor verzi. Această prioritate se regăsește în strategiile naționale și regionale, inclusiv sectoriale:

1. **Strategia Națională de Mediu pentru anii 2013-2023** (crearea și asigurarea funcționării sistemelor integrate de gestionare a substanțelor chimice și deșeurilor, îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării mediului);
2. **Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor în R. Moldova 2013-2027** (dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor municipale bazat pe abordare regională);
3. **Strategia Națională de Dezvoltare Regională**(domenii prioritare: deșeuri menajere solide);
4. **Strategia de Dezvoltare Regională Centru** (prioritatea 3:îmbunătățirea factorilor de mediu și atractivității turistice) și Programul regional sectorial în domeniul MDS;

Scopul VII, crearea condițiilor privind dezvoltarea turismului în comunitate. Această prioritate se regăsește în strategiile naționale și regionale, inclusiv sectoriale:

1. **Strategia de Dezvoltare a Turismului „Turism 2020”** (valorificarea potențialului turistic național și promovarea imaginii Republicii Moldova ca destinație turistică, dezvoltarea regională a turismului);
2. **Strategia de Dezvoltare Regională Centru** (prioritatea 3:îmbunătățirea factorilor de mediu și atractivității turistice).

Scopul IX, creșterea eficienței energetice la consumatorii publici, presupune eficiența energetică a clădirilor publice care sunt în gestiunea APL și iluminarea stradală în oraș. Această prioritate se regăsește în strategiile naționale și regionale, inclusiv sectoriale:

1. **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”**(sporirea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie);
2. **Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030**(îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea utilizării surselor regenerabile de energie);
3. **Programul Național pentru Eficiență Energetică 2011-2020**(eficientizarea consumului global de energie primară, creșterea ponderii energiei regenerabile în totalul mixului energetic, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră);
4. **Strategia Națională de Dezvoltare Regională** (domenii prioritare: eficiență energetică);
5. **Strategia de Dezvoltare Regională Centru** (prioritatea 1, reabilitarea infrastructurii fizice, inclusiv eficiența energetică a clădirilor publice și prioritatea 3,îmbunătățirea factorilor de mediu, inclusiv utilizarea surselor regenerabile de energie) și Programul regional sectorial în domeniul EE;

Obiectivele specifice stabilite în scopurile III, IV, VI și VIII din strategia orașului Hîncești care țin de susținerea dezvoltării culturii și sportului, incluziunea socială a păturilor social – vulnerabile, promovarea imaginii pozitive a orașului și informarea populației, se deduc din competențele autorităților publice locale stabilite prin Legea privind administrația publică locală Nr. 436-XVI din 28.12.2006 și Legea privind descentralizarea administrativă Nr. 435-XVI din 28.12.2006.

Aceste obiective sunt în corelare directă cu prioritățile stabilite în strategiile naționale sectoriale din domeniile învățământ, sănătate, cultură, sport, asistență socială, etc.

Cunoașterea contextului național de politici publice și planificare strategică la general și în domeniile relevante APL permite de a încadra planificarea strategică locală într-un tot întreg și integrat. Abordarea de planificare de sus în jos cu luarea în considerare a specificului și necesităților locale permite de a conjuga și a prioritiza eforturile APL eficient și eficace.

Identificarea problemei

Problema eficienței energetice a devenit prioritară pentru APL din moment ce ponderea costurilor pentru energie grevează major bugetul local conducând la presiuni din ce în ce mai mari asupra acestuia. Introducerea managementului energetic la nivel orășenesc se impune cu atât mai mult cu cât la acest nivel sunt concentrate majoritatea proceselor de utilizare a energiei. Plus la aceasta și Legea nr. 142 din 2 iulie 2010 cu privire la eficiența energetică stabilește responsabilitățile și atribuțiile autorităților locale privind eficiența energetică în scopul reducerii intensității energetice atât la nivel local cât și a economiei naționale în întregime, precum și diminuarea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului.

Situația actuală.

Consumatorii de energie finanțați de la bugetul municipal al orașului Hîncești sunt:

- Clădirile publice: Primăria, 5 grădinițe: Grădinița nr. 1 „Albinața”, Grădinița nr. 3 „Alionușca”, Grădinița nr. 4 „Andrieș”, Grădinița nr. 6 „Luminița”, Grădinița nr. 7 „Guguță”, Centru de plasament „Brîndușa”, Tabăra de odihnă pentru copii, Stadionul orășenesc și Centrul de creație;
- Iluminatul stradal.

Deși în sezonul de încălzire la o bună parte din consumatorii publici aflați în gestiunea Primăriei, nu se atinge nivelul necesar de confort termic, volumul cheltuielilor pentru resursele energetice procurate este destul de mare. În perioada 2011-2013 ponderea medie anuală a acestor cheltuieli în total buget municipal a fost de 15,3 la sută.

Printre măsurile întreprinse de primărie în ultimii ani în clădirile publice gestionate, se numără: trecerea de la consumul de cărbune la cel de gaze naturale în cazul unor obiective publice, instalarea de tâmplărie cu rame din PVC în sediile Primăriei, Centrului de plasament și grădinițelor nr. 1, nr. 6 și nr. 7. Sursele de finanțare pentru aceste măsuri au fost bugetul local, bugetul raional și FISM.

De asemenea, primăria Hîncești a elaborat audituri energetice, precum și propuneri de proiecte pentru finanțare din Fondul de Eficiență Energetică privind reabilitarea termică a grădinițelor nr. 3 și nr. 4.

Iluminatul stradal. Orașul are 100 de străzi, dintre care în prezent, sunt iluminate 68. Exploatarea sistemului de iluminat public actualmente este realizată de către o companie privată specializată, pe baza unui contract de prestări servicii.

Sistemul de iluminat public a fost modernizat în perioada 2011÷2013 în cadrul unui proiect finanțat din Fondul Ecologic Național. În cadrul acestui proiect a fost reabilitată o parte din rețeaua de iluminat public prin instalarea a 300 corpuri de iluminat cu tehnologie LED, precum și a rețelei de cabluri electrice aferente sistemului de iluminat public.

În anul 2014, Primăria Hîncești a elaborat și înaintat spre finanțare către FEE o propunere de proiect privind reabilitarea sistemului de iluminat pe 32 străzi, (517 stâlpi de iluminat pentru acoperirea unei fâșii de drum cu lungimea de 16,4 km). Valoarea proiectului este de 5 mln MDL.

La moment se impune introducerea planificării strategice a orașului, care va viza inclusiv problemele energetice cu care se confruntă în prezent Primăria Hîncești, cum ar fi consumul ineficient de energie, nivelul de confort termic care nu corespunde normelor în vigoare, iluminat stradal insuficient și ineficient, renunțarea la sistemul centralizat de încălzire, etc.

Întru realizarea acestor deziderate a fost elaborat **Programul Local de Eficiență Energetică pentru consumatorii primăriei or. Hîncești.**

Obiectivele generale ale acestui program sunt:

- Reducerea ponderii costurilor pentru resursele energetice în costurile totale ale Primăriei;
- Îmbunătățirea condițiilor ambientale, în special în spațiile în care trebuie să se respecte unii parametri speciali (ex: temperaturi interioare în conformitate cu destinația încăperilor, iluminat corespunzător în spații de lucru, iluminat stradal pentru siguranța traficului și a populației, etc.);
- Protecția mediului înconjurător prin reducerea necesarului de energie, ca urmare a implementării unor acțiuni de îmbunătățire a eficienței energetice cu impact pozitiv asupra nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Identificarea unor posibile surse de finanțare pentru introducerea măsurilor de eficiență energetică propuse.

Situația de perspectivă.

Măsurile de creștere a eficienței energetice la consumatorii publici din Primăria Hîncești pentru perioada următoare, vizează îmbunătățirea izolării termice a clădirilor publice, dotarea instalațiilor cu dispozitive de reglare și automatizare a consumului de energie termică, utilizarea surselor regenerabile de energie, în special energia solară pentru prepararea apei calde menajere, reabilitarea și re tehnologizarea cu echipamente performante (tehnologie LED) a iluminatului public, instalarea sistemului informatic pentru monitorizarea consumurilor de carburanți pentru transportul public, etc.

Autoritățile locale vor promova: producția de energie locală și utilizarea surselor regenerabile de energie, sistemele de producere în cogenerare a căldurii și energiei electrice, utilizarea tehnologiilor și utilajelor eficiente sub aspect energetic.

Autoritățile locale vor realiza acțiuni de sensibilizare publică, pentru a implica întreaga comunitate în conștientizarea și susținerea politicilor energetice durabile.

În conformitate cu Program local de eficiență energetică se propun următoarele obiective-țintă de economisire a energiei în perioada 2015-2017(Tabelul nr.-----)

Obiective privind economiile de energie aferente fiecărui sector de activitate pentru perioada 2015÷2017

Sector	2015		2016		2017	
	Economiienergie	%	Economiienergie	%	Economiienergie	%
Clădirimunicipale	1407,70	93,37	720,80	99,83	193,90	99,38
Iluminat public	98,80	6,55	0,00	0,00	0,00	0,00
Achiziții publice ecologice	0,50	0,03	0,50	0,07	0,50	0,26
Comunicare	0,70	0,05	0,70	0,10	0,70	0,36
Total	1507,70	100,0	722,00	100,0	195,10	100,0

Programul local EE conține un plan detaliat de acțiuni privind atingerea acestor obiective țintă.

PROGRAME	PROIECTE/ACȚIUNI	Perioada de implementare	Responsabil	Cost estimativ, mii Lei	Surse potențială de finanțare
Scopul VII: Creșterea eficienței energetice la consumatorii publici.					
VII-1. Sporirea eficienței energetice în clădirile publice gestionate de primărie	Înlocuirea becurilor incandescente cu lămpi fluorescente în clădirea: <ul style="list-style-type: none"> - primăriei or. Hîncești; - grădiniței nr.3 „Alionușca” - grădiniței nr.4 „Andrieș” - grădiniței nr.6 „Luminița” - grădiniței nr.7 „Guguță” - Centrului de plasament „Brîndușa” - Centrului de creație 	2015	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală Managerul instituției	77,4	Buget local
	Întreținerea corectă a sistemului de iluminat în clădirile publice	2015	Managerul instituției	Fără costuri/costuri reduse	Buget local
	Izolarea termică a pereților exteriori în clădirea: <ul style="list-style-type: none"> - primăriei or. Hîncești - grădiniței nr.1 „Albinuța” - grădiniței nr.4 „Andrieș” - grădiniței nr.6 „Luminița” - grădiniței nr.7 „Guguță” 	2015	Primar/Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală	3125,7	FEE,FISM Buget local
	Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș în clădirea: <ul style="list-style-type: none"> - primăriei or. Hîncești; - grădiniței nr.2 - grădiniței nr.3 „Alionușca” 	2015	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală Managerul instituției	1858,5	FEE,FISM Buget local

	<ul style="list-style-type: none"> - grădiniței nr.4 „Andrieș” - grădiniței nr.6 „Luminița” - grădiniței nr.7 „Guguță” 				
	<p>Izolarea termică a planșeului peste subsol în clădirea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primăriei or. Hîncești; - grădiniței nr.1 „Albinuța” - grădiniței nr.4 „Andrieș” 	2015	<p>Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală</p> <p>Managerul instituției</p>	973,6	FISM Buget local
	<p>Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC în clădirea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primăriei or. Hîncești; - grădiniței nr.4 „Andrieș” - grădiniței nr.7 „Guguță” 	2015	<p>Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală</p> <p>Managerul instituției</p>	1258,4	FISM Buget local
VII-2. Asigurarea unui sistem public eficient de iluminare stradală în oraș	<p>Proiectarea și instalarea a 200 corpuri de iluminat cu lămpi cu LED 60 W și 85 W (82 bucăți), inclusiv suportți pentru montare pe pilonii existenți și automatizare pentru înlocuirea lămpilor cu vapori de mercur cu puterea unitară de 250÷400</p>	2015	<p>Primarul</p> <p>Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală</p>	1603,9	Parteneriat Public Privat sau ESCO, FEN, Buget local
	<p>Introducerea criteriilor de eficiență energetică în caietele de sarcini pentru achiziționarea de produse, servicii și lucrări.</p>	2015	<p>Primar</p> <p>Departamentul de achiziții</p>	Fără costuri/costuri reduse	Buget local
VII-3. Promovarea utilizării surselor de energii regenerabile	<p>Sesiuni de informare și instruire pentru factorii interesați în utilizarea surselor de energii regenerabile, inclusiv baterii solare și cazane pe biomasă</p>	2015	<p>Primar</p> <p>Departamentul Relații cu Publicul</p>	Fără costuri/costuri reduse	Buget local
VII-4. Sensibilizarea și	<p>Sesiuni de instruire dedicate funcționarilor din primărie,</p>	2015	<p>Primar</p>	Fără costuri/costuri reduse	Buget local

mobilizarea populației în probleme ce țin de eficiența energetică	consumatorilor finali cu privire la măsuri de eficiență energetică posibile și la modul lor de implementare.		Departamentul Relații cu Publicul		
	Campanii de informare în școli cu exemple de bună practică în domeniul EE	2015	Primar Departamentul Relații cu Publicul	Fără costuri/costuri reduse	Buget local
	Modernizarea site-ului Primăriei și includerea unei rubrici speciale pentru informare și promovare a măsurilor de EE.	2015	Primar Departamentul Relații cu Publicul	Fără costuri/costuri reduse	Buget local
	Organizarea Zilei Municipale a Energiei,	2015	Primar Departamentul Relații cu Publicul	Fără costuri/costuri reduse	Buget local